

REFLOW THE RIVER. URBAN SPLASH PE PLAJA GRIGORESCU în cadrul proiectului APA DIN MEDIUL URBAN ȘI SCHIMBĂRILE CLIMATICE

Proiectul face parte din programul de granturi Cu Apele Curate, administrat de Asociația pentru Relații Comunitare (ARC) și finanțat de Lidl România.

TEMA DE PROIECTARE A CONCURSULUI

INTRODUCERE

În anul 2024, elevii Liceului de Arte Vizuale „Romulus Ladea” au participat la un workshop de urbanism alternativ, în cadrul căruia au fost invitați să identifice soluții inovative pentru combaterea schimbărilor climatice.

Provocarea a constat în imaginarea unor proiecte care să transforme o parcare dintre locuințele colective ale cartierului Mănăstur, prin activități comunitare, amenajări verzi și spații destinate interacțiunii între locuitori.

Participarea elevilor a fost extrem de entuziastă, iar rezultatele au fost impresionante: idei de amenajări verzi, spații destinate acțiunilor comunitare și soluții creative au fost desenate și prezentate cu mult entuziasm.

PROPUNERE

Având în vedere succesul acestei acțiuni, dorim să reluăm inițiativa, invitând de această dată elevii la un

ATELIER/CONCURS ALTERNATIV DE URBANISM ȘI INVENTIVITATE

cu tema: imaginarea unor soluții alternative și creative pentru valorificarea unei zone urbane în care apa să devină un participant activ într-un ecosistem urban sănătos și sustenabil, „verde-albastru”. Atelier inovativ de creație a instalațiilor care implică apa sau/și deservesc tematica respectului pentru curățenia apei, reciclând deșeuri din plastic.

CADRU

Această activitate se desfășoară în cadrul Programului de granturi Cu Apele Curate, care este administrat de Asociația pentru Relații Comunitare (ARC) și finanțat de Lidl România.

Programul de granturi face parte din inițiativa mai amplă Cu Apele Curate, implementată de Asociația MaiMultVerde și susținută de Lidl România și contribuie la obiectivele strategiei REset Plastic a Grupului Schwarz, din care retailerul face parte. Această strategie urmărește renunțarea la folosirea plasticului de fiecare dată când acest lucru este posibil și sustenabil, crearea produselor care pot fi reciclate, închizând astfel circuitul acestora, colectarea, sortarea și reciclarea, dar și creșterea gradului de conștientizare a impactului pe care îl au deșeurile de plastic în natură. Toate măsurile implementate de Lidl România în ceea ce privește protejarea mediului și combaterea poluării cu plastic sunt disponibile în rapoartele de sustenabilitate publicate pe www.corporate.lidl.ro.

DESCRIERE

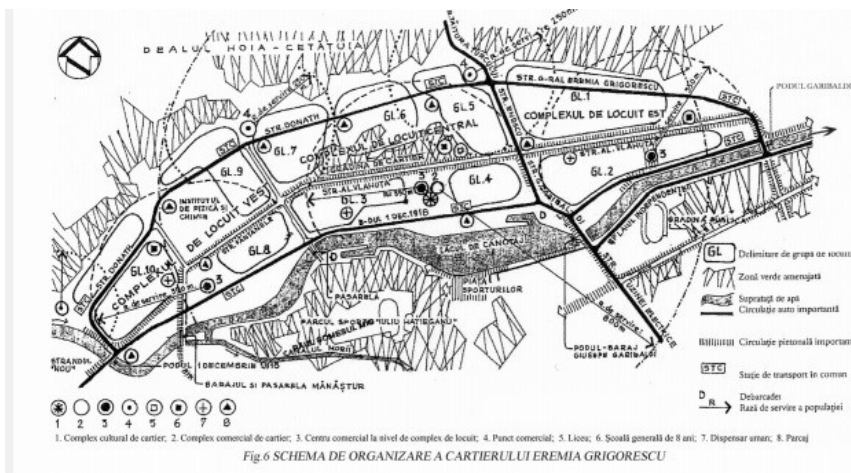
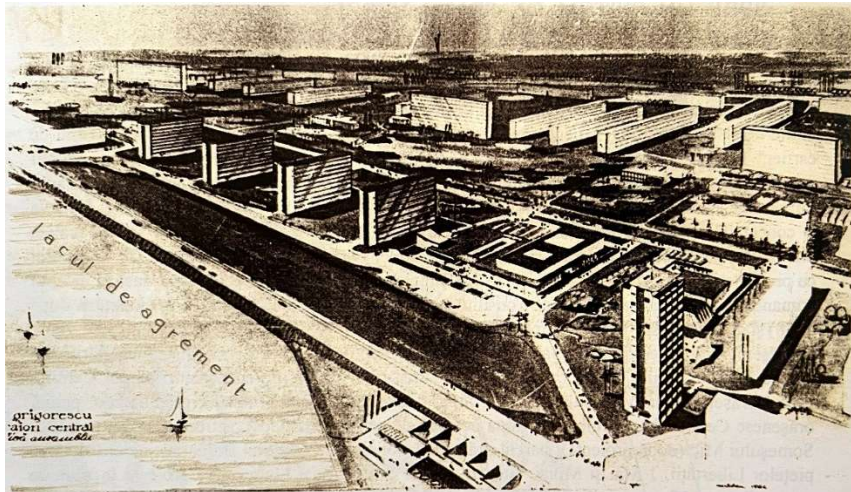
Intenția didactică este de a reproduce sistemul de lucru specific schițelor de schiță. Atelierul/concurs va urma modul de lucru specific: elevii vor primi planșe pe care să proiecteze un colț de renaturare inovativă a sistemului de ape în mediul urban, propunând și o instalație care să folosească creativ apa. Sunt apreciate soluții care să contribuie la curățarea apei sau la utilizarea acesteia ca sursă de energie sau mișcare și preponderent instalațiile care contribuie la curățarea apei râului.

ISTORIC

Zona de studiu aleasă pentru acest proiect este situată în Cluj-Napoca, pe plaja Grigorescu. Plaja face parte din sectorul Someșul Mic amenajat în urma rezultatelor concursului de soluții organizat de către Primăria Municipiului Cluj-Napoca în parteneriat cu Ordinul Arhitecților din România.

Someșul Mic își începe parcursul urban din Cluj-Napoca în zona ștrandului Sun intrând aproape imediat în cartierul rezidențial Grigorescu, traseul său parcurgându-l pe o distanță de peste 2 km.

Cartierul de astăzi a fost proiectat și edificat începând cu anul 1961 și este un exemplu relevant de ansamblu rezidențial construit după preceptele urbanismului socialist modernist. Proiectul, coordonat de către arh. urb. Vasile Mitrea, propune un ansamblu de locuințe colective format din compoziția a trei tipuri diferite de locuințe colective: lamă P+10, turn P+10 și bară P+4. Acest ansamblu ocupă întreaga luncă a Someșul Mic, de la baza dealului Pădurea Hoia până pe malul râului, și este dezvoltat pe o suprafață de aproximativ 400 de hectare. Ansamblul inițial a fost finalizat la mijlocul deceniului al șaptelea a secolului XX.

Pe parcursul următoarelor decenii, o mare parte din caracterul peisagistic al ansamblului – care prevedea spații verzi largi între blocurile de locuințe – a fost pierdută prin dezvoltarea zonei de vest a cartierului și printr-un proces de îndesire care, în anii '80, a crescut semnificativ numărul de locuințe colective.

consecință, ea limita drastic contactul orașului cu firul propriu-zis al apei și a fost considerată o soluție puțin favorabilă pentru relația dintre oraș și râu.

Preocuparea din ce în ce mai intensă apărută în societatea civilă clujeană pe parcursul celui de-al doilea deceniu al secolului în curs a generat o serie de acțiuni cultural-comunitare care puneau în discuție rolul important pe care râul îl poate avea în dezvoltarea coerentă a orașului.

Dintre aceste activități, Someș Delivery și Vamos a la s-au transformat în inițiative recurente, desfășurate pe parcursul mai multor ani, în jurul râului Someșul Mic din Cluj-Napoca.

Someș Delivery

Vamos a la Playa

Curentul de opinie, care anima mediul cultural al oraşului, s-a concretizat la 15 ianuarie 2015, când Primăria Municipiului Cluj-Napoca a anunţat organizarea unui concurs de soluţii pentru revitalizarea malurilor râului Someşul Mic pe două tronsoane: primul, de la intrarea acestuia în intravilan şi până la Podul Napoca, şi al doilea în zona Parcul Armătura, de la baraj şi până la intersecţia râului cu pârâul Nadăş. Responsabilitatea organizării concursului a revenit Ordinului Arhitecţilor din România.

În 2017, juriul internaţional al concursului a decernat premiile şi a acordat dreptul de proiectare pentru revitalizarea malurilor râului Someşul Mic biroului de arhitectură spaniol Studio Practica. Lucrările de proiectare, urmate de etapa de execuţie, au fost finalizate în 2025, când zona a fost dată în folosinţă.

După revitalizare, comportamentul publicului clujean a arătat că această direcţie de dezvoltare a fost una justă. În fiecare zi, pe tot parcursul anului, plaja este utilizată de familii, alergători, proprietari de câini şi alţi locuitori ai oraşului, care se bucură de acest parc verde-albastru existent în mediul urban al Cluj-Napoca.

Încă din primul an, Vamos a la Playa și-a reluat activitatea destinată transformării plajei orașului într-un loc estival, urmărind să creeze o atmosferă de vacanță în mijlocul mediului urban din Cluj-Napoca.

ZONA DE STUDIU A CONCURSULUI

Pentru acest atelier/concurs a fost aleasă o zonă de plajă cu secțiune largă, care să permită concurenților să propună soluții cât mai inovative. În zona plajei Grigorescu secțiunea transversală este lină și urmează un parcurs fluent, începând de la limita sudică a Bulevardului 1 Decembrie 1918 și până la cea nordică a apei.

Zona propusă pentru studiu are o suprafață de aproximativ 100 mp. de uscat, cu posibilitatea extinderii proiectului pe zona cursului de apă aferentă acesteia, până la limita pe care concurenții o consideră necesară pentru soluția propusă.

Zona de studiu este delimitată la nord de taluzul amenajării. La baza acestuia se află o zonă orizontală de aproximativ 2 m lățime, urmată de aleea asfaltată, cu lățimea de 2 m. De la limita sudică a aleii și până la buza apei se întinde o zonă cu nisip, care coboară într-o pantă lină de 2-3%. Zona de contact direct cu apa râului este ușor accidentată.

În zona albiei, râul este foarte puțin adânc și are pantă lină, ajungând în mijlocul albiei la aproximativ 40 cm adâncime. Fundul apei este acoperit cu pietriș.

CERINȚELE TEMEI " THE CHALLENGE "

În urma noii revitalizări, peisajul malurilor râului s-a schimbat profund, cursul apei fiind integrat organic în configurația parcului dezvoltat pe ambele maluri ale Someșul Mic.

Dezvoltarea unor activități din ce în ce mai diversificate pe malul râului reprezintă o cerință tot mai prezentă. În prezent, plaja, în forma sa amenajată, oferă posibilitatea amplasării diverselor dotări și amenajări.

Prin intermediul acestui proiect, intenționăm să deschidem orizontul creativ al participanților, propunându-le să răspundă unei provocări inedite – amenajarea unei zone de mal de râu, păstrând direcția funcțională pe care o are aceasta în cadrul ansamblului, respectiv cea de parc-promenadă-plajă.

Concursul provoacă imaginația participanților, invitându-i să conceapă soluții alternative și creative pentru valorificarea unei zone urbane în care apa să devină un participant activ într-un ecosistem urban sănătos și sustenabil, „verde-albastru”. Exercițiul propus este acela al unui atelier inovativ de creație, care implică apa și/sau promovează respectul pentru curățenia și sănătatea acesteia.

Proiectul va trebui să își justifice prezența simbolică la granița dintre apă și uscat. Concursul invită participanții să reflecteze asupra acestui spațiu de întâlnire dintre apa râului și cea a ploii, precum și asupra dialogului dintre acestea și elemente precum lumina, vântul sau nisipul.

Proiectul va deveni un semn al acestei întâlniri – o prezență care marchează și mediază contactul dintre elemente, printr-o funcțiune dedicată experienței umane, cea care dă sens și viață acestui loc.

Participanții vor concepe o propunere de renaturare inovativă a sistemului de ape în mediul urban, propunând, opțional, și o instalație care să folosească creativ apa.

Încurajăm identificarea de soluții care să contribuie la:

- Atracția pe care o exercită apa și plaja asupra publicului;
- Curățarea apei râului;
- Utilizarea acesteia ca sursă de energie sau de mișcare.
- Sustenabilitatea proiectului

Nu este necesar ca soluția propusă să răspundă la toate aceste funcțiuni. Sunt acceptate și vor fi jurizate în egală măsură și soluțiile care răspund doar uneia sau două dintre contribuții. Acesta este un exercițiu de creativitate, dar, totodată, și unul de realism. Soluțiile propuse nu trebuie să se limiteze la a fi aspectuoase sau inovative; ele trebuie să fie și practice, proiectul urmând să evidențieze clar posibilitatea implementării lor.

Zona delimitată a plajei nu are scopul de a îngradi, ci de a stabili un cadru de areal care să apropie intervenția propusă de ceea ce, în arhitectură, este reprezentat de proiectele de până la 100 m².

Fiind un concurs destinat stimulării inovativității, sunt permise soluții care se extind, cuprinzând și albia râului din dreptul zonei de studiu. Întrucât, la sesiunea de Q&A, s-au primit întrebări despre posibilitatea amplasării de pontoane sau chiar poduri, am decis să lăsăm deschisă și această oportunitate, specificând însă că nu reprezintă scopul direct al proiectului.

REPREZENTARE

Pentru proiectarea acestei soluții sunt puse la dispoziția concurenților planșe preprintate 50x70 cm. care conțin o imagine fotografică perspectivă a zonei de studiu, un plan cad cu o scară grafică și o zonă a planșei dedicate desenelor și schițelor la liberă alegere ale concurenților.

Pentru reprezentarea proiectelor sunt permise și încurajate orice tehnici de reprezentare alese de către concurenți. Sunt acceptate deopotrivă și mixturi între grafică tehnică, artistică, intervenții cu tehnici acrilice, guașă, marker etc. și colaje. Singurele restricții sunt cele legate de posibilitatea aplicării acestor tehnici pe hârtia obișnuită a bazei planșei.

Remintim însă necesitatea ca produsul final să fie cât mai lizibil de către juriu care să aibă posibilitatea de a identifica năzuințele creatorului.

CRITERII DE EVALUARE

- Inovativitatea și creativitatea soluțiilor (outside the box factor)
- Claritatea conceptului
- Realismul posibilei puneri în operă
- Capacitatea de transmitere (fără detalieri) a caracteristicilor tehnice ale soluției

MATERIALE DE SPRIJIN

Am hotărât să completăm această temă de proiectare cu un set de posibile soluții. Precizăm și subliniem că acestea nu reprezintă îndrumări obligatorii și că participanții la concurs nu sunt obligați să aleagă neapărat vreuna dintre ele; ele sunt prezentate doar cu titlu orientativ, ca sugestii eventuale.

1. Roți de apă pentru generare de energie

Construite din lemn recuperat, butoaie tăiate sau pale fabricate din plastic reciclat. Montate pe un cadru fix la marginea râului, folosind curentul natural pentru a învârti roata. Energia mecanică este folosită pentru: mărunțit boabe, aerat apă pentru pești, acționat mici pompe, instalații de sport sau de distracție

2. Sisteme de pompare fără electricitate (pompe hidraulice)

Montate pe malul râului, funcționează exclusiv prin presiunea creată de debitul apei. Ideale pentru ridicarea apei la o înălțime mai mare, pentru irigații, alimentarea unor rezervoare, instalații de sport sau de distracție. Pot fi construite din țevi metalice, supape și câteva fittinguri simple.

3. Sisteme de filtrare naturală pentru apă de râu

Canale mici construite din pietre, nisip și rădăcini care limpezesc apa înainte de folosire. Mini-zona umedă artificială („constructed wetland”) realizată din roci, pietriș și plante. Folosite pentru apă non-potabilă: irigații, răcire sau curățarea spațiilor.

4. Instalații artistice cinetice acționate de curentul apei

Elemente suspendate ori mecanisme care se mișcă lent în ritmul râului. Sculpturi rotative, clopote acționate de apă, sau structuri modulare care dansează în curent. Adesea realizate din lemn, metal reciclat și frânghii.

5. Micro-hidro pentru iluminat sau încărcare USB

Turbine mici (imprimare 3D sau metal), montate într-o carcasă simplă. Folosite pentru zone izolate, alimentând becuri LED sau powerbankuri. Folosesc diferențe mici de nivel și debit moderat.

6. Aparate tradiționale puse în mișcare de râu

Mori mici reconstruite din materiale naturale. Dispozitive de aerare pentru iazuri conectate la o roată de apă.

CALENDAR

Activitatea se va desfășura pe durată 9 martie – lansarea concursului, 27 martie- finalizarea procedurilor. Atât desfășurarea concursului cât și jurizarea și acordarea premiilor se vor desfășura la sediul Liceului De Arte Vizuale Romulus Ladea.

- 9 martie lansarea concursului
- 10 martie vizitarea site-ului
- 12 martie desfășurarea concursului
- 13-23 martie jurizare și prezentare rezultate în cadrul unui eveniment cu public

PREMII

Fond de premiere în valoare totală de 1500 de lei

Premiul I – 600 Lei

Premiul II – 400 Lei

Premiul III – 200 Lei,

300 de lei la dispoziția juriului pentru eventuale mențiuni

JURIZARE

Juriul va fi constituit din trei membri

1 reprezentant al UTCN - Facultății de Arhitectură și Urbanism

1 reprezentant al Ordinului Arhitecților din România - filiala Transilvania

1 reprezentant al UAD – Facultatea de Design

Jurizarea se va desfășura pe parcursul unei zile la data stabilită de comun acord.

Atelierul concurs va fi urmat de o întâlnire cu publicul în care câștigătorii vor avea ocazia să își prezinte soluțiile, încurajând astfel dezvoltarea abilității de a-și argumenta și susține propriile propuneri. Premiera va fi însoțită de o discuție de tip dezbateră între elevi și membri juriului.

CONTINUITATE

Proiectele participante vor fi prezentate într-o expoziție, accesibilă publicului atât în sediul liceului, cât și ulterior, în cadrul ediției 2026 a festivalului Vamos a la Playa, când vor fi expuse pe plaja Grigorescu.

În etapa ulterioară acestui concurs va fi analizată posibilitatea ca proiectele să fie implementate în cadrul unor alte evenimente.

DISCLAIMER

Prin participarea la acest concurs, organizatorul Asociația Urbannect dobândește dreptul de a utiliza proiectele în cadrul acestor dezvoltări ulterioare.

INFORMARE ȘI CONSIMȚĂMÂNT GDPR

Organizator: Asociația Urbannect

Scopul prelucrării:

Datele colectate (nume, școală, clasă, fotografii și proiecte) vor fi folosite exclusiv pentru:

- Organizarea și desfășurarea concursului și a activităților ulterioare ;
- Comunicare cu participanții și părinții/tutorii;
- Publicarea proiectelor și fotografiilor elevilor în cadrul concursului, expozițiilor sau materialelor de promovare.

Durata stocării: datele vor fi păstrate pe durata concursului și până la [ex: 1 an] după încheierea acestuia.

Drepturi: părinții/tutorii și elevii au dreptul de acces, rectificare, ștergere, restricționare a prelucrării sau opoziție, precum și de a retrage consimțământul în orice moment, fără a afecta legalitatea prelucrării anterioare.

Consimțământ:

1. Prelucrarea datelor personale ale copilului pentru participarea la concurs;
2. Utilizarea proiectelor și fotografiilor elevului în cadrul concursului, expozițiilor și materialelor de promovare asociate, fără plată sau alte compensații.

Pentru Asociația Urbannect
Președinte
Sorin Dan CLINCI

Cluj-Napoca, la 9 martie 2026